

Konkurrensrättsliga perspektiv på reparationer

Vladimir Bastidas Venegas

Docent, Europarätt

Uppsala universitet

vladimir.bastidas@jur.uu.se

0721-500191

Rätt att reparera

- Rätt att reparera
 - Genomförs med specifik lagstiftning
- Copyright - TPMs
- Självständiga reparatörer/serviceföretag
- Kan konkurrensrätten användas för att främja rätten att reparera?

Konkurrensrätten och eftermarknader

- Huvudprodukt
 - T.ex. en printer
- Eftermarknader
 - Reservdelar, underhåll
 - T.ex. en tonerkassett
- Tillverkare av huvudprodukten kan ha en hög marknadsandel i eftermarknaden
 - Höga priser för konsumenter
 - Begränsning av möjligheterna för oberoende aktörer att erbjuda reparationer
- Sker konkurrensen på eftermarknaden eller systemmarknaden? (huvudprodukt + eftermarknader)

Artikel 101 FEUF

- Gruppundantag
 - VBER
 - Gruppundantag för eftermarknader avseende motorfordon
 - Avtal och klausuler som faller utanför gruppundantagen bedöms enligt artikel 101 FEUF
- Artikel 101 FEUF
 - Förbud
 - Legalundantaget

VBER

Gruppundantaget om vertikala begränsningar (förordning 2022/720)
(VBER)

- Tillämpas när parterna till avtalet har under 30 % i marknadsandel
- Särskilt allvarliga begränsningar – artikel 4

VBER

Artikel 4.f VBER

“Begränsning som avtalats mellan en leverantör av komponenter och en köpare som införlivar komponenterna och som hindrar leverantören från att sälja dessa komponenter som reservdelar till slutanvändare eller till reparatörer, grossister eller andra tjänsteleverantörer som av köparen inte fått i uppdrag att reparera eller underhålla köparens varor.”

Förordning 461/2010

Gruppundantag för vertikala begränsningar avseende motorfordon (förordning 461/2010), artikel 5.a

“Begränsningar av försäljningen av reservdelar för motorfordon av medlemmar i ett selektivt distributionssystem till oberoende reparatörer som använder dessa delar för reparation och underhåll av motorfordon.”

Förordning 461/2010

Gruppundantag för vertikala begränsningar avseende motorfordon (förordning 461/2010), artikel 5.b

“Begränsningar, avtalade mellan en leverantör av reservdelar, reparationsverktyg eller felsökningsutrustning eller annan utrustning och en tillverkare av motorfordon, av leverantörens möjligheter att sälja dessa varor till auktoriserade eller oberoende återförsäljare eller till auktoriserade eller oberoende reparatörer eller slutanvändare.”

Artikel 101 FEUF/2 kap. 1 § KL

- Vad gäller för sådant som faller utanför gruppundantagen?
- Selektiva distributionssystem kan falla utanför förbudet
 - Produktens art
 - Objektiva villkor
 - Proportionalitet
- Det går inte att göra en analogi med gruppundantaget avseende distribution av motorfordon.
 - Mål T-712/14 CEHR

Artikel 102 FEUF/2 kap. 7 § KL

- Eftermarknader
 - Företag kan befinna sig i en dominerande ställning
 - Immaterialrätter kan bidra till marknadsstyrka inom en eftermarknad
 - Fråga om eftermarknaden eller systemmarknaden är den relevanta marknaden
 - Se MD 2012:13 KIA

Artikel 102 FEUF/2 kap. 7 § KL

- Krav på en viss av grad av marknadsstyrka, dominerande ställning
- Leveransväggrän/(licensväggrän)
 - Ömbärlighet
 - Eliminering av effektiv konkurrens
 - (Ny produkt)
 - Inga sakliga skäl eller rättfärdigande baserat på effektivitetsvinster

Slutsatser

- Konkurrensrätten är förmodligen ett otympligt verktyg för att främja rätten till att reparera
- Artikel 102 FEUF är svår att tillämpa
- Regeln i gruppundantaget avseende eftermarknader för motorfordon kan eventuellt främja oberoende reparatörer